

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

АНТОНЕЦЬ Вадим Олексійович

УДК 336.64 : 330.341.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Фінансове забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємства»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____Вадим АНТОНЕЦЬ

Керівник роботи
Віленчук Олександр Миколайович
д.е.н., професор

Житомир – 2026

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту Поліського національного університету

Рецензент: завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, д.е.н., професор Малюга Н. М.

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Олександр ВІЛЕНЧУК

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту:
допустити до захисту.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № __ від «__» червня 2026 р.

В.о. завідувача кафедри фінансів і кредиту _____ Інна ШУБЕНКО

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Вадим Олексійович АНТОНЕЦЬ захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА

«__» червня 2026 р.

АНОТАЦІЯ

Антонець В. О. Фінансове забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємства. Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування – Поліський національний університет, Житомир, 2026.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо фінансового забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємства для підвищення їх фінансової стійкості. Розкрито сутність, особливості та основні форми фінансування інноваційних проєктів з модернізації підприємств. Ідентифіковано проблеми та обмеження фінансування інноваційних проєктів з модернізації підприємства в сучасних умовах господарювання. Здійснено оцінку здатності підприємства до фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Розроблено алгоритм фінансового забезпечення інноваційного проєкту модернізації підприємства та оцінити його економічну ефективність.

Ключові слова: фінансове забезпечення, форми фінансування, власні ресурси, інноваційні проєкти, модернізація підприємств.

ABSTRACT

Antonets V. O. Financial support for innovative projects aimed at the energy modernisation of enterprises. Qualification thesis manuscript.

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". Polissia National University, 2026.

This thesis examines the theoretical and methodological foundations and develops practical recommendations for the financial support of innovative modernisation projects at enterprises, with a view to enhancing their financial stability. It explores the nature, characteristics and main forms of financing for innovative modernisation projects at enterprises. The problems and limitations of financing innovative modernisation projects for enterprises in the current economic climate have been identified. An assessment has been made of the enterprise's capacity to provide financial support for innovative activities. An algorithm has been developed for the financial support of an innovative modernisation project for an enterprise, and its economic efficiency has been evaluated.

Keywords: financial support, forms of funding, own resources, innovative projects, modernisation projects at enterprises.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1 Теоретичне обґрунтування фінансового забезпечення інноваційних проєктів.....	7
Висновки до розділу 1	11
Розділ 2 Оцінка рівня фінансового забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємства	12
Висновки до розділу 2	19
Розділ 3 Альтернативні напрями фінансового забезпечення інноваційних проєктів підприємств енергетичного сектору	20
Висновки до розділу 3	25
Висновки.....	26
Список використаних джерел.....	28

ВСТУП

Актуальність теми. Проблема фінансового забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємств зумовлена сучасними викликами економічного, енергетичного та екологічного характеру, які суттєво впливають на функціонування підприємств та розвиток національної економіки. Особливої актуальності зазначена проблематика набуває для України в умовах воєнного стану, економічної нестабільності та руйнування виробничої інфраструктури.

Аналіз останніх наукових публікацій свідчить, що питання фінансового забезпечення інноваційних проєктів розглядаються переважно крізь призму формування ефективної структури джерел фінансування, а також розвитку механізмів державної та інституційної підтримки інноваційної діяльності підприємств. У працях науковців, зокрема С. Колонтай, М. Руцишина, А. Петрашевської, Є. Помилуйко, О. Пронози та ін. досліджено концептуальні засади вибору джерел фінансування інноваційних проєктів і проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку в Україні. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного фінансового забезпечення інноваційних проєктів модернізації підприємств.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо фінансового забезпечення інноваційних проєктів з модернізації підприємства для підвищення їх фінансової стійкості.

Відповідно до поставленої мети, завданнями кваліфікаційної роботи є:

- розкрити сутність, особливості та основні форми фінансування інноваційних проєктів з модернізації підприємств;
- ідентифікувати проблеми та обмеження фінансування інноваційних проєктів з модернізації підприємства в сучасних умовах господарювання та здійснити оцінку здатності підприємства до фінансового забезпечення інноваційної діяльності;

– розробити алгоритм фінансового забезпечення інноваційного проєкту модернізації підприємства та оцінити його економічну ефективність.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі визначено процес фінансового забезпечення інноваційних проєктів. **Предмет** дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти формування й використання фінансових ресурсів для реалізації інноваційних проєктів з модернізації підприємства та підвищення його фінансової стійкості.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі використано комплекс загальнонаукових та специфічних методів дослідження. Теоретичне підґрунтя сутності фінансового забезпечення інновацій сформовано на основі методів наукової абстракції та узагальнення. Оцінювання спроможності підприємства фінансувати інновації виконано за допомогою методів аналізу і синтезу. Практичний аналіз фінансового стану підприємства базується на застосуванні економіко-статистичних та порівняльних методів, а візуалізацію та систематизацію фінальних результатів забезпечено завдяки графічному та табличному методам.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти України, фінансова звітність ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»», матеріали наукових публікацій та офіційних інформаційних ресурсів.

Апробація результатів дослідження: 1) Сучасні проблеми фінансового забезпечення інноваційних проєктів з енергетичної модернізації підприємств – науково-практична конференція «Фінансове забезпечення економіки» (27 травня 2026 р., м. Житомир); 2) Алгоритм фінансового забезпечення інноваційних проєктів підприємств енергетичного сектору – VII міжнародна науково-практична конференція «Інструменти і практики публічного управління в забезпеченні національної стійкості» (11-12 червня 2026 р., м. Житомир).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи викладено на 23 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 5 таблиць, 2 рисунки, список використаних джерел налічує 41 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

У сучасних умовах розвитку економіки інноваційна діяльність виступає одним із ключових факторів підвищення конкурентоспроможності підприємств, галузей та національних економік загалом. Глобалізація ринків, цифрова трансформація бізнес-процесів, прискорення технологічних змін та посилення конкуренції зумовлюють необхідність постійного впровадження інновацій. Водночас реалізація інноваційних проєктів потребує значних фінансових ресурсів, що актуалізує питання ефективного фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

У науковій літературі поняття «фінансове забезпечення» розглядається як система економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів для досягнення визначених цілей. У контексті інноваційної діяльності фінансове забезпечення виступає необхідною умовою реалізації інноваційних проєктів. Відтак, фінансове забезпечення інноваційних проєктів доцільно визначати як сукупність форм, методів, джерел та механізмів формування і використання фінансових ресурсів, необхідних для розроблення, впровадження та комерціалізації інновацій з метою досягнення стратегічних цілей суб'єкта господарювання. Воно охоплює процес мобілізації фінансових ресурсів, управління грошовими потоками, оцінювання ефективності інвестицій та мінімізацію фінансових ризиків [36].

Фінансове забезпечення інноваційних проєктів виконує низку важливих функцій:

- ресурсну, яка полягає у формуванні необхідного обсягу фінансових ресурсів;
- розподільчу, пов'язану з оптимальним розподілом коштів між етапами проєкту;
- стимулюючу, що сприяє активізації інноваційної діяльності;

- контрольну, яка забезпечує моніторинг використання фінансових ресурсів;
- ризикозахисну, спрямовану на мінімізацію негативного впливу ризиків інноваційної діяльності [39].

Ефективність реалізації інноваційного проєкту значною мірою залежить від якості організації фінансового забезпечення на всіх стадіях його життєвого циклу – від генерації ідеї та проведення досліджень до виходу інноваційного продукту на ринок. На відміну від традиційних інвестиційних проєктів, інноваційні проєкти характеризуються специфічними особливостями, які безпосередньо впливають на процес їх фінансування.

По-перше, інноваційним проєктам притаманний високий рівень ризику. Інвестор не завжди може достовірно оцінити майбутні результати впровадження нової технології або продукту, оскільки значна частина очікуваних ефектів має прогнозний характер. Існує ризик технологічної невдачі, недостатнього ринкового попиту, появи конкурентних рішень або зміни регуляторного середовища.

По-друге, інноваційні проєкти часто мають тривалий інвестиційний цикл. Період між початком фінансування та отриманням перших доходів може становити кілька років, особливо у високотехнологічних галузях, таких як біотехнології, фармацевтика, енергетика чи інформаційні технології.

По-третє, значна частина активів інноваційного проєкту представлена нематеріальними ресурсами: патентами, авторськими правами, програмним забезпеченням, базами даних, результатами досліджень та розробок. Це ускладнює їх оцінювання та використання як забезпечення для залучення позикового капіталу.

По-четверте, інноваційна діяльність характеризується високою залежністю від людського капіталу, знань та компетенцій розробників, що також підвищує невизначеність результатів інвестування.

Зазначені особливості обумовлюють необхідність використання гнучких механізмів фінансування та диверсифікації джерел залучення фінансових ресурсів.

Фінансове забезпечення інноваційних проєктів реалізується через різноманітні форми фінансування, вибір яких залежить від масштабів проєкту, стадії його розвитку, рівня ризику та особливостей галузі [18]. Система фінансового забезпечення інноваційних проєктів передбачає використання різноманітних джерел фінансування, які можуть бути об'єднані у три основні групи: власні, залучені та позикові кошти (рис. 1.1).

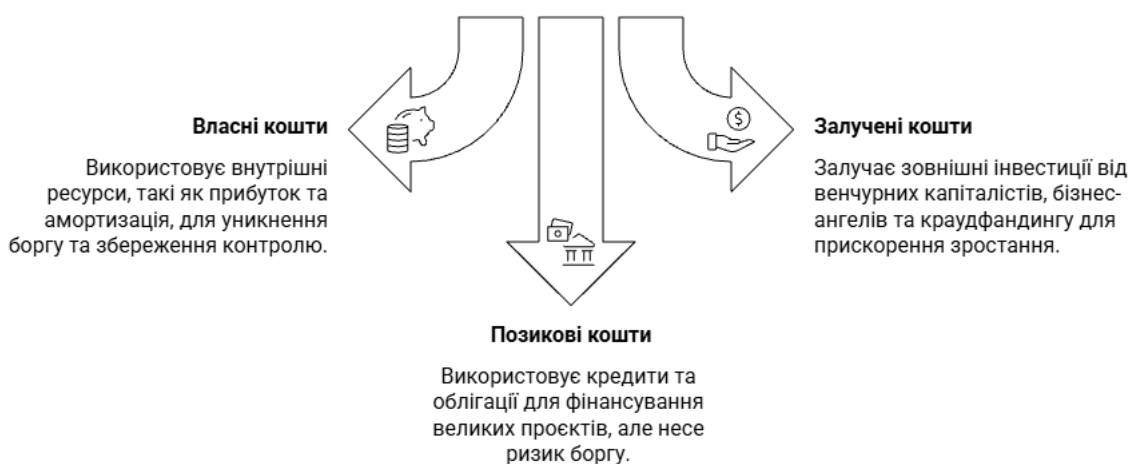

Рис. 1.1. Джерела фінансового забезпечення інноваційних проєктів

До власних джерел належать: чистий прибуток підприємства; амортизаційні відрахування; резервні фонди; кошти засновників та акціонерів. Власне фінансування є найбільш незалежним джерелом забезпечення інноваційної діяльності, оскільки не створює додаткових фінансових зобов'язань. Однак його використання часто обмежується недостатнім обсягом фінансових ресурсів, особливо на малих та середніх підприємствах [15].

До залучених джерел фінансування належать: венчурний капітал; кошти бізнес-ангелів; грантове фінансування; кошти інвестиційних фондів; краудфандингові платформи; стратегічні інвестиції партнерів. Особливе значення для розвитку інноваційних проєктів має венчурне фінансування. Венчурні інвестори готові вкладати кошти у високоризикові проєкти в обмін на

частку в капіталі компанії та перспективу отримання значного прибутку в майбутньому. Саме венчурний капітал став основою розвитку багатьох успішних технологічних компаній світу [27].

Позикові джерела включають: банківські кредити; облігаційні позики; фінансовий лізинг; факторинг; кредити міжнародних фінансових організацій. Використання позикового капіталу дозволяє збільшити обсяг фінансових ресурсів, однак супроводжується необхідністю обслуговування боргу та підвищенням фінансових ризиків. Через високий рівень невизначеності інноваційних проєктів доступ до традиційного кредитування часто залишається обмеженим.

Окрему роль у фінансуванні інноваційної діяльності відіграє державна підтримка, яка реалізується через бюджетні програми, податкові стимули, державні гранти, компенсацію процентних ставок та інструменти державно-приватного партнерства. У розвинених країнах держава виступає важливим каталізатором інноваційного розвитку, особливо на ранніх стадіях реалізації проєктів.

Одним із ключових аспектів фінансового забезпечення інноваційної діяльності є оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів. Метою такого оцінювання є визначення доцільності реалізації проєкту та обґрунтування управлінських рішень щодо його фінансування.

Традиційно для оцінювання ефективності інноваційних проєктів використовуються методи інвестиційного аналізу: чиста приведена вартість (NPV); внутрішня норма прибутковості (IRR); індекс рентабельності інвестицій (PI); дисконтований період окупності (DPP); аналіз чутливості та сценарний аналіз [29].

Проте через високий рівень невизначеності інноваційних проєктів дедалі більшого значення набувають сучасні підходи, зокрема метод реальних опціонів, ризик-орієнтоване оцінювання та портфельне управління інноваціями. Важливим критерієм ефективності фінансового забезпечення виступає здатність забезпечити безперервне фінансування всіх етапів реалізації проєкту при

оптимальному співвідношенні ризику та прибутковості. Крім економічних результатів, необхідно враховувати соціальні, екологічні та технологічні ефекти, які формують довгострокову цінність інновацій.

Таким чином, фінансове забезпечення інноваційних проєктів є складною багаторівневою системою формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, спрямованою на реалізацію інноваційних рішень та досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства. Специфіка інноваційної діяльності, пов'язана з високими ризиками, тривалим інвестиційним циклом та значною невизначеністю результатів, зумовлює необхідність застосування різноманітних джерел, форм і механізмів фінансування. Ефективна система фінансового забезпечення виступає визначальною передумовою успішної реалізації інноваційних проєктів, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та забезпечення сталого економічного розвитку.

Висновки до розділу 1

Встановлено, що фінансове забезпечення інноваційних проєктів є складною, багатофункціональною системою мобілізації та оптимізації капіталу, яка безпосередньо визначає конкурентоспроможність підприємства. Специфіка таких проєктів, що виявляється у підвищених ризиках, тривалому інвестиційному циклі та значній частці нематеріальних активів, унеможливорює використання виключно стандартних підходів до фінансування.

Обґрунтовано, що успішна реалізація інноваційних рішень вимагає формування збалансованого портфеля ресурсів, що поєднує власний, залучений, позиковий капітал, а також інструменти державної підтримки. Важливою умовою ефективності цієї системи є застосування адаптивних методів оцінювання результатів, зокрема ризик-орієнтованого аналізу.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ З МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Реалізація інноваційних проєктів потребує значних фінансових ресурсів, доступ до яких залишається обмеженим через високі процентні ставки, недостатній розвиток механізмів зеленого фінансування, низьку інвестиційну привабливість та тривалий термін окупності таких проєктів. Додатковими проблемами є недостатня державна підтримка, складність залучення міжнародних інвестицій і недостатній рівень фінансової та інноваційної підготовки підприємств. Таким чином інноваційні проєкти з модернізації підприємств в сучасних умовах невизначеності наражаються на низку організаційних, інституційних, технологічних та фінансових викликів. Саме фінансові виклики здійснюють визначальний вплив на успішну реалізацію таких проєктів та розвиток економіки загалом.

До фінансових проблем належать труднощі, безпосередньо пов'язані із залученням, розподілом та ефективним використанням фінансових ресурсів для реалізації модернізаційних проєктів:

- висока капіталомісткість модернізаційних проєктів;
- обмежений доступ до довгострокового кредитування;
- високі процентні ставки за кредитами;
- тривалий термін окупності проєктів;
- нестача власних фінансових ресурсів підприємств;
- низький рівень розвитку зеленого фінансування;
- валютні та інфляційні ризики;
- складність залучення інвестицій в умовах економічної нестабільності.

Однією з ключових проблем фінансового забезпечення інноваційних проєктів з енергетичної модернізації підприємств є висока капіталомісткість таких проєктів, що потребує значних обсягів довгострокових інвестицій та

обмежує можливості їх реалізації за рахунок власних фінансових ресурсів підприємств. Важливим стримуючим чинником розвитку енергетичної модернізації виступає обмежений доступ підприємств до банківського кредитування через високий рівень ризикованості інноваційних проєктів, тривалі строки окупності та нестабільність економічного середовища.

Суттєвою проблемою залишається недостатній розвиток механізмів зеленого фінансування, зокрема ринку зелених облігацій, ESG-інвестування та сервісних контрактів, що знижує можливості залучення альтернативних джерел капіталу для реалізації модернізаційних проєктів. Високий рівень воєнних, економічних та валютних ризиків в Україні негативно впливає на інвестиційну привабливість інноваційних енергетичних проєктів та ускладнює процес залучення внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

Недостатня державна підтримка енергетичної модернізації підприємств проявляється у нестабільності програм фінансування, обмеженому обсязі компенсацій та відсутності ефективних податкових стимулів для впровадження енергоефективних технологій. Однією з актуальних проблем є тривалий термін окупності інноваційних енергетичних проєктів, що знижує зацікавленість підприємств та фінансових установ у їх реалізації в умовах економічної невизначеності.

Важливим фактором, що стримує розвиток енергетичної модернізації, є недостатній рівень підготовки підприємств до роботи з міжнародними фінансовими програмами, грантовими механізмами та інструментами залучення інвестицій. Проблемою сучасного етапу розвитку енергомодернізації є недостатній рівень цифровізації систем фінансового управління інноваційними проєктами, що обмежує ефективність контролю за витратами, оцінки ризиків та прогнозування результативності інвестицій.

Значною перешкодою для реалізації інноваційних проєктів є технологічна залежність підприємств від імпортного енергоефективного обладнання, що посилює валютні ризики та підвищує загальну вартість модернізації. Сучасні умови господарювання вимагають удосконалення системи фінансового

забезпечення енергетичної модернізації підприємств шляхом розвитку державно-приватного партнерства, розширення механізмів зеленого фінансування та активізації міжнародної інвестиційної підтримки.

З метою глибшого дослідження проблем фінансового забезпечення інноваційних проєктів підприємств енергосфери досліджено ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»», яке є великим постачальником газу, і в структурі має низку дочірніх підприємств, зокрема, ДП «Укравтогаз». Аналіз фінансового стану та здатності фінансувати інноваційні проєкти ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»» виконано за період 2023-2025 рр.

Аналіз структури балансу товариства (табл. 2.1) свідчить, що його активи переважно є оборотними (специфіка торгівельної діяльності), проте загальний обсяг балансу у 2025 р. суттєво скоротився.

Таблиця 2.1

Динаміка та структура активів і пасивів

ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»», тис. грн

Стаття балансу	На 31.12.2023	На 31.12.2024	На 31.12.2025	Відхилення, %
1. Необоротні активи	34 551	76 964	78 670	+2,28 р.
2. Оборотні активи	22 511 124	25 071 879	19 174 834	-14,82
- Гроші та еквіваленти	1 621 388	297 334	548 343	-66,18
- Дебіторська заборгованість за товари та послуги	18 349 849	20 096 395	14 569 459	-20,60
Всього активів	22 545 675	25 148 843	19 253 504	-14,60
1. Власний капітал	(28 809 952)	(28 365 662)	(35 191 598)	-22,15
2. Довгострокові зобов'язання	591	232	2 587	+4,38 р.
3. Поточні зобов'язання	51 355 036	53 514 273	54 442 515	+6,01
Кредиторська заборгованість за товари та послуги	48 651 542	48 938 251	49 879 466	+2,52
Всього пасивів	22 545 675	25 148 843	19 253 504	-14,60

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»».

Необоротні активи товариства займають незначну частку, проте спостерігається стрімке відносне зростання — з 34 551 тис. грн (2023 р.) до 78 670 тис. грн (2025 р.), переважно за рахунок капіталізації нематеріальних активів. Оборотні активи скоротили свою вартість з 22 511 124 тис. грн до 19 174 834 тис.

грн, на що вплинуло зниження дебіторської заборгованості. Водночас дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги залишається критично великою статтею активу. Це свідчить про серйозне відволікання ліквідних коштів із повноцінного господарського обігу та формування значних кредитних ризиків. Помітним є стрімке скорочення грошових коштів з 1 621 388 тис. грн наприкінці 2023 р. до 297 334 тис. грн наприкінці 2024 р. і незначне поповнення на кінець 2025 р. (548 343 тис. грн), що вказує на витрачання вільної ліквідності на покриття поточних зобов'язань та фінансування запасів.

Власний капітал ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»» протягом усього трирічного періоду має від'ємне значення, що свідчить про стан хронічної технічної неплатоспроможності підприємства. Компанія функціонує виключно за рахунок залучених коштів. При цьому довгострокові зобов'язання майже відсутні (всього 232 тис. грн на кінець 2024 р. і 2587 тис. грн – на кінець 2025 р.). Фінансування повністю покладено на поточні зобов'язання, які зросли з 51 355 036 тис. грн (2023 р.) до 54 442 515 тис. грн (2025 р.). Основну частину становить поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги – 49 879 466 тис. грн.

Таким чином, товариство має кризу ліквідності пасивів: поточні зобов'язання (54,4 млрд грн) майже втричі перевищують усі оборотні активи компанії (19,1 млрд грн). Підприємство повністю функціонує за рахунок величезної кредиторської заборгованості (майже 50 млрд грн).

Попри високий чистий дохід (табл. 2.2), 2025 р. став фінансово катастрофічним для компанії через різке зростання «інших операційних витрат». Загальне зростання виручки за 3 роки відбулось на 5,59%, а собівартість реалізації зростала випереджальними темпами – на 7,11%. Це призвело до того, що на кожен зароблений карбованець виручки у 2025 р. компанія витрачала майже 96 коп. лише на закупівлю та транспортування газу.

Таблиця 2.2

Фінансові результати

ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»», тис. грн

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Зміна, %
Чистий дохід від реалізації	55 691 930	55 392 821	58 802 570	5,59%
Собівартість реалізації	(52 689 984)	(52 773 624)	(56 436 675)	7,11%
Валовий прибуток	3 001 946	2 619 197	2 365 895	-21,19%
Інші операційні витрати	(4 310 347)	(1 317 053)	(8 362 146)	2 р.
Чистий прибуток / (збиток)	(1 986 959) (збиток)	446 509 (прибуток)	(6 825 936) (збиток)	2,4 р.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»».

Через випереджальне зростання витрат валовий прибуток за три роки скоротився на 21,19% (з 3,00 млрд грн до 2,36 млрд грн). Гранична маржинальність бізнесу знизилася з 5,39% до вкрай низьких 4,02%. Це свідчить про те, що основний вид діяльності компанії (торгівля газом) стає менш рентабельним – через воєнні ризики, регульовані тарифи та через зростання закупівельних цін.

У 2025 р. компанія зафіксувала історичний чистий збиток – 6,82 млрд грн. Причина повністю криється в аномальному зростанні «Інших операційних витрат» до 8,36 млрд грн, які майже у 3,5 раза перевищили весь валовий прибуток компанії. У специфіці діяльності постачальників енергоресурсів під час воєнного стану це майже на 100% означає масове формування резервів під сумнівну дебіторську заборгованість (списання пасивів або визнання боргів населення, ТКЕ та бюджетних установ безнадійними).

Оцінка фінансової стійкості та ліквідності (табл. 2.3), яка здійснюється за традиційними фінансовими коефіцієнтами дозволила встановити, що коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) знизився з критичних 0,468 у 2024 р. до катастрофічних 0,352 у 2025 р. За нормативу понад 1,5 - 2,0, поточний показник означає, що підприємство спроможне покрити свої короткострокові борги за рахунок усіх оборотних активів (включаючи дебіторську заборгованість та запаси) лише на 35,2%. Ризик невиконання поточних зобов'язань є екстремально високим, а негативна динаміка свідчить про прогресуючий «касовий розрив» і вимивання оборотних коштів.

Таблиця 2.3

Оцінка фінансової стійкості та ліквідності

ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»»

Фінансовий коефіцієнт	Норматив	На кінець 2023 р.	На кінець 2024 р.	На кінець 2025 р.	Оцінка стану
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,5 - 2,0	0,438	0,468	0,352	Рівень критично низький. Оборотні активи покривають лише 35% боргів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,012	0,005	0,010	Критичний брак грошей. Ризик касових розривів максимальний
Коефіцієнт автономії	> 0,5	-1,278	-1,127	-1,827	Повна фінансова залежність від кредиторів.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»».

Коефіцієнт абсолютної ліквідності незначно зріс з 0,005 до 0,010 к.п. Попри символічне покращення, показник перебуває практично на нульовій позначці (норматив > 0,2). Це означає, що в абсолютно ліквідній формі (безпосередньо «живими» грошима на рахунках) компанія може одномоментно погасити лише 1% своїх термінових боргів. Наразі підприємство повністю залежить від щоденних операційних надходжень і не має жодного фінансового «буфера».

Головним індикатором довгострокової життєздатності структури капіталу компанії є коефіцієнт автономії. У 2025 р. він погіршився до -1,827 к.п. За нормативного значення > 0,5 (коли щонайменше 50% активів сформовано за рахунок власного капіталу), від'ємне значення коефіцієнта свідчить про стан технічного банкрутства. В такій ситуації повна фінансова залежність ставить під загрозу не лише інноваційний розвиток, а й базове виживання підприємства на ринкових умовах.

Аналіз спроможності підприємства інвестувати у внутрішні інновації, модернізацію чи науково-дослідні розробки показує наступне (табл. 2.4):

1) Внутрішні джерела фінансування (власний капітал та прибуток) – відсутні. Жодних внутрішніх фондів розвитку чи нерозподіленого прибутку для інновацій у товариства немає.

Таблиця 2.4

Оцінка можливостей інноваційного інвестування
ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»»

Джерело фінансування	Оцінка за ринковими критеріями	Альтернативний варіант (реалістичний)
Внутрішні кошти (Self-funding)	Внутрішнє фінансування неможливе. За абсолютної ліквідності у 1% та від'ємного капіталу вільні грошові потоки для інвестицій відсутні	Повне фінансування інновацій з боку материнської компанії НАК «Нафтогаз України» як цільова субсидія
Банківські кредити (Commercial Loans)	Неможливо. Жоден комерційний банк не видасть кредит компанії у стані технічного банкрутства без застави чи поручительства	Залучення пільгових кредитів від МФО (ЄБРР, Світовий банк) виключно під державні гарантії
Залучення інвесторів (Equity/Venture)	Неможливо. Від'ємна автономія (-1,827) відлякує приватних інвесторів, оскільки ризик втрати капіталу є абсолютним	Фінансування через міжнародні безповоротні гранти на енергомодернізацію чи екологічні інновації

Джерело: власні дослідження.

2) Звіт про рух грошових коштів за 2025 р. показує чистий приплив від операційної діяльності у розмірі 286,8 млн грн (це значно менше, ніж 1,29 млрд грн у 2024 р.). Цих грошей ледь вистачає на підтримку поточних операційних процесів та покриття капітальних інвестицій (на придбання необоротних активів у 2025 р. було витрачено лише 35,9 млн грн).

3) Залучення класичних банківських кредитів під інноваційні проєкти з такими фінансовими показниками (від'ємний капітал, надвисока заборгованість) на ринкових умовах є неможливим, оскільки компанія має найвищий рівень кредитного ризику.

У результаті оцінки встановлено, що будь-які інноваційні проєкти (наприклад, перехід на відновлювані джерела, автоматизація мереж чи запуск нових сервісів) для ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України»» можуть розглядатися лише як зовнішні інвестиційні програми, що фінансуються напряму державою, НАК «Нафтогаз України» або міжнародними донорами в межах програм відновлення енергетичного сектору України.

Отже, сучасний стан фінансового забезпечення інноваційних проєктів з енергетичної модернізації підприємств характеризується наявністю комплексу взаємопов'язаних фінансових, організаційних, інституційних та технологічних

проблем. Висока капіталомісткість проєктів, обмежений доступ до довгострокових фінансових ресурсів, недостатній розвиток механізмів зеленого фінансування, економічна нестабільність та воєнні ризики суттєво ускладнюють процес реалізації енергомодернізаційних заходів. Одночасно недостатня державна підтримка, низький рівень інтеграції міжнародних фінансових інструментів, технологічна залежність від імпортного обладнання та недосконалість систем управління інноваційними проєктами стримують розвиток енергоефективних трансформацій на підприємствах.

Висновки до розділу 2

Обґрунтовано, що інноваційна модернізація підприємств енергетичної сфери в сучасних умовах наражається на комплекс деструктивних викликів, серед яких ключове дестабілізуюче значення мають фінансові чинники.

За результатами емпіричного дослідження діяльності ТОВ «ГК "Нафтогаз України"» за 2023-2025 роки підтверджено наявність глибокої системної кризи через катастрофічне вимивання ліквідності та стрімке зростання інших операційних витрат, зумовлених воєнними ризиками. Поглинання власного капіталу хронічними збитками призвело до стану технічного банкрутства та повної фінансової залежності від кредиторів.

За таких умов успішна реалізація капіталомістких енергомодернізаційних проєктів стає можливою виключно як зовнішня цільова програма за рахунок субсидій материнської компанії, пільгових позик міжнародних організацій під державні гарантії або безповоротних грантів.

РОЗДІЛ 3

АЛЬТЕРНАТИВНІ НАПРЯМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ

Сучасний стан енергетичного сектору характеризується глибокою структурно-технологічною трансформацією. Процеси декарбонізації («зелений перехід»), децентралізації генерації, цифровізації мережевої інфраструктури, а також масштабне впровадження систем накопичення енергії зумовлюють об'єктивну потребу в залученні значних обсягів капіталовкладень.

Оскільки інвестиційні проєкти в енергетичній сфері відзначаються високим рівнем капіталомісткості, підвищеними ризиками та тривалим періодом окупності (Payback Period), традиційні інструменти банківського кредитування часто демонструють обмежену ефективність або неспроможність повною мірою задовольнити фінансові потреби девелоперів. У зв'язку з цим виникає необхідність диверсифікації джерел фінансування та застосування комплексних фінансових стратегій. Нижче запропоновано покроковий алгоритм оптимізації фінансового забезпечення інноваційних проєктів для суб'єктів господарювання енергетичного сектору (рис. 3.1). Цей алгоритм складається з п'яти основних етапів: від ініціації та оцінки ризиків до моніторингу використання коштів.

Етап 1: Ініціація, класифікація та внутрішній аудит проєкту – преінвестиційний етап. На цьому етапі суб'єкт господарювання має здійснити комплексний аналіз структурно-функціональної архітектури інноваційного проєкту перед залученням зовнішніх фінансових ресурсів. Цей етап передбачає реалізацію таких аналітичних процедур:

- розроблення техніко-економічного обґрунтування, що охоплює розрахунок та верифікація базових динамічних показників інвестиційної ефективності проєкту, зокрема чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми доходності (IRR) та дисконтованого періоду окупності (DPP);

- типологізація та класифікація інновації – полягає в ідентифікації сутності інноваційного рішення за функціональною ознакою (продуктова, процесна, маркетингова або організаційна інновація);
- оцінювання рівня зрілості технологій – охоплює процедури визначення ступеня готовності технологічного рішення, що дозволяє детермінувати вибір релевантних інструментів фінансування: проекти з низьким рівнем технологічної зрілості потребують залучення безповоротного грантового капіталу, тоді як високі рівні готовності орієнтовані на залучення венчурних інвестицій або класичних фінансових інструментів.

Рис. 3.1. Алгоритм фінансового забезпечення інноваційних проєктів в енергетичній сфері

Етап 2. Ризик-менеджмент та стрес-тестування інвестиційного проєкту. Специфіка інноваційних проєктів в енергетичному секторі зумовлює їхню

високу чутливість до екзогенних факторів, що перебувають поза межами прямого операційного контролю підприємства. На даному етапі здійснюється ідентифікація, вимірювання та візуалізація потенційних загроз із формуванням комплексної карти ризиків за такими ключовими детермінантами:

- регуляторні та нормативно-правові ризики – проявляються у результаті моніторингу та оцінювання ймовірності трансформації нормативної бази, зокрема механізмів тарифоутворення (варіацій «зеленого» тарифу), умов виконання спеціальних обов'язків для забезпечення суспільних інтересів (PSO), а також фіскальних преференцій (митних та податкових пільг) на імпорт високотехнологічного енергетичного обладнання;

- техніко-технологічні ризики – можуть бути виявлені при оцінюванні ймовірності недосягнення об'єктом запланованої проєктної потужності, прояві технічних неполадок і збоїв під час введення об'єкта в експлуатацію, а також технологічних збоїв під час інтеграції генеруючих чи акумулюючих потужностей у мережеву інфраструктуру;

- кон'юнктурні та ринкові ризики – можуть бути виявлені та нівельовані шляхом моделювання впливу волатильності цін на цільових ринках енергоносіїв, коливань вартості сертифікатів на викиди вуглецю (CO₂), а також динаміки попиту та пропозиції на ринку «на добу наперед» і балансуєчому ринку;

- стрес-тестування фінансово-економічних показників – полягає в організації математичного моделювання та симуляції релевантних сценаріїв розвитку подій із метою перевірки стійкості чистого грошового потоку (Cash Flow). Процедура передбачає верифікацію фінансової спроможності проєкту за деструктивних умов, зокрема при зниженні ринкових цін на електричну енергію або в разі пролонгації термінів капітального будівництва та затримки введення об'єкта в експлуатацію строком до одного року.

Етап 3: Структурування джерел фінансування. На цьому етапі здійснюється поєднання та оптимальне структурування сформованих джерел фінансування. Зважаючи, що для енергосфери найкраще працює багатоканальне

(гібридне) фінансування, оптимальний алгоритм передбачає комбінацію чотирьох рівнів: внутрішнього, зовнішнього безповоротного, зовнішнього поворотного та партнерського (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Рівні фінансування інноваційних проєктів енергетичних підприємств

Рівень фінансування	Джерела коштів	Для яких етапів підходить
Внутрішній (власний)	Нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування, кошти від продажу непрофільних активів.	R&D (дослідження), розробка проєктно-кошторисної документації.
Зовнішній безповоротний	Міжнародні гранти (Horizon Europe, Кліматичний фонд, гранти від USAID, NEFCO), державні субсидії.	Пілотні проєкти, закупівля перших інноваційних зразків обладнання.
Зовнішній поворотний (борговий)	Кредити МФО (ЄБРР, ЄІБ), цільові "зелені" облігації (Green Bonds), синдіковані кредити державних банків.	Масштабування, капітальне будівництво, закупівля серійного обладнання.
Партнерський (співфінансування)	ЕРС+F контракти (інжиніринг, закупівля, будівництво + фінансування від підрядника), енергосервісні договори (ESCO).	Модернізація існуючих потужностей (наприклад, заміна турбін, встановлення частотних регуляторів).

Етап 4. Залучення капіталу та правове забезпечення інвестиційного процесу. На даній стадії здійснюється практична конвертація розробленої фінансової моделі у реальні інвестиційні потоки та транші. Процес залучення капіталу супроводжується виконанням таких регламентованих процедур:

- презентація та верифікація проєкту (Due Diligence) – передбачає розроблення інвестиційного меморандуму відповідно до уніфікованих стандартів міжнародних фінансових організацій (МФО). Обов'язковим складником цього процесу в енергетичному секторі є підготовка комплексної оцінки екологічного та соціального впливу проєкту;

- проєктне фінансування – акумуляція ресурсів реалізується через інституціоналізацію спеціальної цільової компанії. Зазначений механізм дає змогу залучати позиковий капітал під забезпечення майбутніх грошових потоків, що генеруються безпосередньо об'єктом інвестування, мінімізуючи при цьому фінансові ризики та навантаження на баланс материнського підприємства;

– хеджування фінансово-економічних ризиків, що полягає в гарантуванні стабільного операційного доходу для кредиторів та інвесторів шляхом укладання довгострокових договорів на купівлю-продаж електричної енергії або контрактів на різницю ціни.

Етап 5. Моніторинг, освоєння капіталу та аудит ефективності. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності є безперервним процесом, який не обмежується етапом мобілізації капіталу, а потребує системного контролю на стадії його освоєння. Цей етап охоплює декілька тісно поєднаних складових:

– цільовий моніторинг та поетапне фінансування (escrow-рахунки) – з метою мінімізації ризиків нецільового використання ресурсів. Вивільнення фінансових коштів та їх спрямування підрядникам здійснюється періодично – лише після документального підтвердження виконання чітко визначених календарних етапів впровадження інновацій;

– управління фінансовими ковенантами («вимоги дотримання певних фінансових метрик, коефіцієнтів ліквідності або платоспроможності, наприклад, підтримка коефіцієнта покриття відсотків на певному рівні» [32]) – передбачає перманентний моніторинг та дотримання граничних значень фінансових коефіцієнтів, встановлених кредиторами. Зокрема, критично важливим є контроль коефіцієнта покриття заборгованості операційними прибутками;

– оцінювання інноваційного ефекту – процедура, що передбачає проведення порівняльного аналізу планових та фактичних релевантних показників ефективності. До них належать оптимізація та зниження питомих витрат палива, мінімізація технологічних втрат та ін.

Таким чином, у сучасних макроекономічних умовах трансформація фінансових інструментів для підтримки і стимулювання інноваційних проєктів визначається двома ключовими векторами:

1) Інструменти зниження ризиків – застосовуються з метою стимулювання припливу приватного капіталу в енергетичний сектор України міжнародні фінансові інституції та спеціалізовані агенції (зокрема MIGA, DFC)

активно застосовують механізми покриття та страхування воєнно-політичних ризиків. Це виступає каталізатором для залучення іноземних прямих інвестицій.

2) Цифрова токенизація капіталу та краудлендинг – застосовують для фінансового забезпечення локальних ініціатив малої відновлюваної енергетики, зокрема, розподіленої генерації, технологій Smart Grid та мікромереж територіальних громад. В цьому контексті дедалі ширшого застосування набувають децентралізовані альтернативні інструменти – випуск цифрових облігацій (токенів) та використання спеціалізованих платформ спільного фінансування.

Висновки до розділу 3

Розроблено комплексний п'ятиетапний алгоритм, який оптимізує процес фінансового забезпечення інноваційних проєктів від стадії преінвестиційного аудиту до моніторингу освоєння коштів. Особливе місце в цьому механізмі посідає ризик-менеджмент і стрес-тестування грошових потоків, що дозволяє заздалегідь ідентифікувати та нівелювати регуляторні, технічні та кон'юнктурні загрози.

Обґрунтовано, що практичне впровадження алгоритму базується на формуванні багатоканального гібридного фінансування, яке раціонально поєднує внутрішні, зовнішні безповоротні, боргові та партнерські джерела капіталу відповідно до стадій життєвого циклу інновацій.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило сформувати низку теоретичних узагальнень і практичних висновків щодо фінансового забезпечення інноваційних проєктів з енергетичної модернізації підприємства.

1. Доведено, що за сучасних макроекономічних тенденцій фінансування інноваційної діяльності трансформується у багаторівневу й динамічну систему залучення та розподілу капіталу, що безпосередньо закладає підґрунтя для фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Специфічна природа інновацій, яка супроводжується підвищенням рівнем невизначеності, пролонгованим періодом окупності та переважанням нематеріальних об'єктів у структурі активів, нівелює ефективність традиційних інструментів фінансування. Як наслідок, виникає об'єктивна необхідність у гнучкій інтеграції різнопланових фінансових технологій та диверсифікації джерел інвестування за рахунок альтернативних інструментів.

2. Встановлено, що мінімізація деструктивних чинників та успішне освоєння інновацій вимагають формування оптимізованого портфеля ресурсів, структурованого за рахунок поєднання власного, позикового, залученого капіталу та селективної державної підтримки. Якісним критерієм надійності такої архітектури виступає залучення новітніх аналітичних підходів до моніторингу результатів, зокрема методів оцінювання реальних опціонів та ризик-орієнтованого моделювання. Побудова збалансованого фінансово-інвестиційного механізму забезпечує стабільне супроводження всіх фаз життєвого циклу інновацій, гарантуючи довгостроковий розвиток підприємства.

3. Виявлено, що процеси модернізації вітчизняного паливно-енергетичного комплексу на сучасному етапі відбуваються під впливом сукупності масштабних кризових явищ, де фінансові обмеження відіграють вирішальну стримувальну роль. Проведений емпіричний аналіз звітності ТОВ «ГК «Нафтогаз України»» за період 2023-2025 рр. показав наявність системного фінансового дисбалансу, що проявився у критичній втраті ліквідності та

стрімкому зростанні обсягів інших операційних витрат через воєнно-політичні чинники. Наслідком хронічної збитковості стало повне знецінення власного капіталу компанії, що свідчить про стан технічного банкрутства та абсолютну залежність від зовнішніх зобов'язань.

4. Доведено, що незадовільний стан балансу підприємства, дефіцит високоліквідних засобів та від'ємні значення показників автономії унеможливають вихід на класичні ринки банківського кредитування чи залучення приватного інвестиційного капіталу. Поточна операційна діяльність генерує обмежений обсяг грошових потоків, який покриває лише нагальні потреби життєзабезпечення та унеможливує самофінансування капіталомістких розробок. У сформованих умовах реалізація масштабних інноваційних рішень у сфері енергоефективності є життєздатною виключно як зовнішня цільова програма – шляхом виділення субсидій від материнської структури, відкриття пільгових ліній міжнародних фінансових інституцій під державні гарантії або освоєння безповоротних грантів.

5. Задля подолання сучасних викликів обґрунтовано впровадження послідовного п'ятиетапного алгоритму, спрямованого на оптимізацію фінансових потоків від стадії передпроектного моніторингу до фінального аудиту ефективності використання коштів. Важливим елементом зазначеної моделі є інтеграція процедур стрес-тестування та превентивного ризик-менеджменту, що дозволяє локалізувати технічні, нормативно-правові та ринкові загрози на ранніх етапах.

6. Запропоновано напрями удосконалення фінансового забезпечення інноваційних проєктів, орієнтовані на інструменти проєктного фінансування через створення спеціальних цільових компаній (SPV), використання escrow-рахунків для покрокового контролю траншів та дотримання встановлених кредиторами фінансових кovenантів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Green Finance and Sustainable Development in Energy Systems : monograph / edited by K. Wang. Singapore : Springer Nature, 2022. 287 p.
2. Krupka M., Ruschyshyn M. Фінансовий механізм державно-приватного партнерства в забезпеченні інноваційного розвитку підприємств України. *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, Economics Series*. 2022. №26 (54). С.85-94.
3. Mehta D., Sharma R. Green Bonds and Sustainable Energy Financing: Recent Trends and Future Perspectives. *Journal of Sustainable Finance & Investment*. 2024. Vol. 14(2). P. 245–263.
4. Polzin F., Sanders M., Stavlot U. Mobilizing Private Finance for Clean Energy Innovation: A Systematic Review. *Energy Research & Social Science*. 2021. Vol. 71. Article 101812.
5. Sustainable Finance and Energy Transition: Global Perspectives : monograph / edited by M. Migliorelli. Cham : Springer, 2023. 310 p.
6. Taghizadeh-Hesary F., Yoshino N. Sustainable Solutions for Green Financing and Investment in Renewable Energy Projects. *Energies*. 2020. Vol. 13(4). Article 788.
7. Антонєць В.О. Алгоритм фінансового забезпечення інноваційних проєктів підприємств енергетичного сектору. *Зб. матер. VII міжнародної науково-практичної конференції «Інструменти і практики публічного управління в забезпеченні національної стійкості»* (11-12 червня 2026 р., м. Житомир).
8. Антонєць В.О. Сучасні проблеми фінансового забезпечення інноваційних проєктів з енергетичної модернізації підприємств. *Зб. матер. науково-практичної конференції «Фінансове забезпечення економіки»* (27 травня 2026 р., м. Житомир).

9. Асан А. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств. *Вісник Херсонського державного університету*. 2024. Вип. 50. С. 18–24. DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2024-50-3.
10. Багацька К. Фінансове забезпечення інфраструктурних проєктів у територіальних громадах. *Scientia fructuosa*. 2024. №155, 3 (Чер 2024), С.88-104. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(155\)06](https://doi.org/10.31617/1.2024(155)06).
11. Бланк І. О., Ситник Г. В., Андрієць В. С. Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
12. Близнюк А. О. Механізм фінансового забезпечення інноваційної діяльності економічних систем. *Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем : колективна монографія* / за ред. В. В. Храпкіної, К. В. Пічик. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. С. 402-411.
13. Бондарук Т. Г. Інноваційний розвиток вітчизняних підприємств та його фінансове забезпечення: нові виклики та перспективи в умовах нестабільності. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2023. №39. С.411-420.
14. Віленчук О. М., Недільська Л. В. Інструментарій методології фінансової науки. *Modern Economics*. 2026. № 56(2026). С. 59-67. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V56\(2026\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V56(2026)-09)
15. Говорушко Т. А., Гнатенко О. А., Сілакова А. В. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник / за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів : Магнолія 2006, 2014. 344 с.
16. Давиденко Н. М. Фінансовий менеджмент : підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 640 с.
17. Демченко К. В. Sources for Financing the Environmental Transformation of Production as a Component of the Innovative Enterprise Development. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. № 5. С. 270–276. DOI: 10.31891/2307-5740-2023-322-5-44.

18. Зозуляк М. Проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2022. №42.
19. Квасовський І. О., Кнейслер О. В., Ніпаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент : підр. / за ред. О. В. Кнейслер. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 478 с.
20. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. М. І. Крупки. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 438 с.
21. Малій О. Г. Джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 4. С.72-77.
22. Малій О. Г. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*, 2018. №193. С.247-256.
23. Мельник Л. В., Савіна Н. Б. та ін. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України. Частина 4 : монографія. Київ : Кондор, 2023. 276 с.
24. Мельникова М. В. Економічні аспекти розвитку сегменту розподіленої енергогенерації в промисловому місті. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-58-85.
25. Міщук І. П., Мульська О. П., Виговський П. О. Інвестиційне забезпечення та інституційне середовище інноваційної діяльності: взаємозв'язки та тренди модернізації. *Академічні візії*. 2025. №42.
26. Недільська Л. В., Куровська Н. О. Модифікація оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Modern Economics*. 2021. №28. С.76-82. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-11).
27. Островська Г. Й. Фінансовий менеджмент : підручник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 512 с.
28. Петрашевська А. Д., Колонтай С. М., Проноза О. О. Концептуальні основи фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємства. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 5. С. 95–101. DOI: 10.32782/2786-765X/2024-5-16.

29. Поддєрьогін А. М., Бабяк Н. Д., Білик М. Д. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 2-ге вид., перероб. – Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.

30. Помилуйко Є. О. Аналіз сучасного стану, кредитування, як метода фінансового забезпечення інноваційного розвитку України. *Світ наукових досліджень*. 2023. Випуск 16. С. 60.

31. Помилуйко Є. О. Структуризація фінансового забезпечення інноваційного розвитку України. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2022. № 1. С. 161–187. DOI: 10.33244/2617-5940.1.2022.161-187.

32. Про затвердження Порядку щорічного погодження пропозицій щодо окремих фінансових показників, а також обсягів виплат на користь держави, бюджетного фінансування та квазіфіскальних операцій, які включатимуться до листа очікувань власника, а також до фінансових планів, стратегічних планів розвитку та інвестиційних планів на середньострокову перспективу суб'єктів господарювання державного сектору економіки : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Інформація, Перелік, Пропозиції від 27.08.2024 № 984 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/984-2024-%D0%BF> (дата звернення: 14.06.2026)

33. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12> (дата звернення: 14.05.2026)

34. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/40-15> (дата звернення: 24.05.2026)

35. Прокопенко Н. С., Тимошенко А. О., Щербатих Д. В., Ремига Ю. С. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств: сучасні підходи та моделі. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №17.

36. Рушишин М. Чинники формування фінансового забезпечення розвитку вітчизняних підприємств на інноваційних засадах. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. №318(3). С.17-23.
37. Скриль В. В. Система фінансово-економічного забезпечення енергозберігаючих заходів в Україні та ЄС. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1(91). С. 146–153. DOI: 10.26642/ema-2020-1(91)-146-153.
38. Стецюк П., Сорока А. Формування фінансової моделі інноваційної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. №72.
39. Фінансова звітність ТОВ «ГК «Нафтогаз України»» за період 2023-2025 рр. URL: <https://gas.ua/uk/financial-statements>.
40. Фінансовий менеджмент / Д.І. Дема, Л.М. Дорохова, О.М. Віленчук, Н.О. Куровська, Л.В. Недільська. Житомир: ЖНАЕУ, 2014. 478 с.
41. Храпкіна В. В., Пічик К. В. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем : колективна монографія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. 520 с.